

Oponentský posudok na habilitačnú prácu

Habilitačná práca kandidátky Mgr. Silvie Vertanovej, PhD. pod názvom *Fonetika, fonológia, fonosyntax španielskeho jazyka na pozadí artikulačnej bázy slovenčiny* je vedecká publikácia určená odborníkom, tlmočníkom a študentom hispanistiky na Slovensku. Jej cieľom je oboznámiť slovensky hovoriacich študentov a odborníkov so zvukovou stránkou španielskeho jazyka. Predstavuje dôležitý prínos pre vedecký výskum španielčiny na Slovensku, a to z nasledovných dôvodov:

- výstavba práce na základe autorkiných didaktických a vedeckých skúseností,
- presné vytýčenie výskumného poľa,
- autorkin spôsob riešenia výskumného problému,
- prvá celistvá publikácia o španielskej fonetike a fonológii na Slovensku,
- dôsledný komparatívny prístup

Knižka predstavuje základný študijný materiál v oblasti španielskej fonetiky a fonológie. Treba zdôrazniť, že publikácie zo španielskej fonetiky a fonológie na Slovensku sú len sporadické a predstavovaná práca je jediným súhrnným dielom o španielskej fonetike a fonológii u nás. Kuriozitou je, že existuje publikácia o španielskej a slovenskej fonetike, ale ide práve o učebnicu určenú pre španielsky hovoriacich a publikovanú v Madride od Kovachovej Rivera de Rosales *Eslovaco como lengua de estudio en España. Los sistemas fonético y fonológico del eslovaco y del español, estudio contrastivo*. Ďalším pozitívom učebnice je jej komparatívny prístup, takže študent sa dozvedá o javoch a fenoménoch v španielskej fonetike na základe porovnania s rodným jazykom.

Fonetika, fonológia, fonosyntax španielskeho jazyka uspokojuje požiadavky precíznej a podrobnej dokumentácie v súlade s cieľmi výskumu podloženej aktuálnou odbornou literatúrou. Publikácia vysvetľuje odlišnosti fónickej stránky španielčiny, ktorá sa na prvé počutie môže zdať jednoduchá a podobná slovenčine, ale disponuje zvukmi a vzťahmi, ktoré v našom jazyku neexistujú. Autorka poukazuje na rozdiely v slovenskej a španielskej výslovnosti a poukazuje predovšetkým na zvukové zmeny na suprasegmentálnej úrovni.

Oceňujeme podstatný prínos práce pre vedecký výskum v oblasti španielskej fonetiky a fonológie na Slovensku. Výskum je komplexný, interdisciplinárny, otvorený viacerými vedeckými smermi za účelom oboznámiť čitateľa s fungovaním jednotlivých fonetických a fonologických javov. Ide o jednoznačne originálnu prácu vďaka štruktúre, rôznorodým zdrojom a frekvenciu odkazov tak na slovenčinu ako aj na španielčinu. *Fonetika, fonológia, fonosyntax španielskeho jazyka* uspokojuje požiadavky precíznej a podrobnej dokumentácie

v súlade s cieľmi výskumu podloženej aktuálnou odbornou literatúrou. Vyznačuje sa presvedčivými ukázkami a príkladmi na určité aspekty a doposiaľ nepreštudované vzťahy medzi španielskou a slovenskou fonetikou a fonológiou. Napriek náročnosti a obsiahlosti študovanej témy je zrozumiteľná, prístupná a môže sa využívať v bežnej vysokoškolskej pedagogickej praxi. Autorka preštudovala a vzala do úvahy tak domácu ako aj zahraničnú odbornú literatúru súvisiacu so skúmanými témami. Hovoríme o prácach takých lingvistov, akými boli a sú Alarcos Llorach, Bartoš Lubomír, Buzássyová Ľudmila, Čermák Petr, Franek Ladislav, Gili Gaya, Král' Ábel, Sabol Ján, Krupa Viktor, Malmerg Bertil, Quilis Antonio, Saussure Ferdinand, atď. Avšak vzhľadom na to, že ide o habilitačnú prácu, očakávali by sme širší a obsiahlejší teoretický základ a teoretické východiská, predovšetkým čo sa týka Pražského lingvistického krúžku a ich funkčného prístupu, pretože z neho vychádza ďalšie štúdium fonetiky a fonológie zvlášť v našom stredoeurópskom kontexte. Tiež chýba podrobnejší výklad histórie, vývinu, súčasného stavu a porovnanie výskumu fonetiky a fonológie na Slovensku a v Španielsku.

Publikácia pozostáva z troch hlavných kapitol a slovníčka doplnkových termínov. Prvá kapitola je teoretická a oboznamuje študenta so základnou terminológiou, diferenciáciou reč-jazyk, vlastnosťami reči, artikulačnými orgánmi, hláskami a ich vlastnosťami, charakterizuje fonetiku a fonológiu ako základné jazykovedné disciplíny s ich základnými jednotkami (fóna a fonéma), venuje sa suprasegmentálnym vlastnostiam reči a predstavuje medzinárodnú fonetickú transkripciu.

Druhá kapitola sa zameriava na fonetický a hláskový systém španielčiny. Vychádza hlavne z výslovnostnej normy v Španielsku, ale venuje sa aj najmarkantnejším výslovnostným javom v Latinskej Amerike.

Tretia kapitola vysvetľuje vzťahy medzi jednotlivými zvukmi, ich previazanosť, fónické skupiny, ktoré sa tvoria, neutralizačné zmeny, akými sú asimilácia, disimilácia a redukcia. Kapitola je uzavretá funkčno-estetickým využitím zvukového plánu jazyka.

Z praktického hľadiska v publikácii chýba kapitola o chybách vo výslovnosti španielčiny u slovensky hovoriacich, na ktoré by autorka na základe svojej praxe zvlášť upozornila, chyby a chybné javy popísala, čo by určite pomohlo slovenskému študentovi týchto chýb sa vyvarovať a dávať si na ne pozor. Bolo by zaujímavé uviesť napr., ktoré sú najčastejšie chyby vo výslovnosti slovenských študentov, či je nejaký zvuk alebo jav (asimilácia, neutralizácia, prízvuk, melódia a pod.), ktorý robí problém absolútne všetkým študentom, za aký čas sú schopní ho zvládnuť alebo sa môže stať, že ho nezvládnu vôbec? Aké cvičenia by odporúčala na nácvik určitých javov a pod.

Základná terminológia v učebnici je uvádzaná dvojazyčne, teda aj v slovenčine aj v španielčine. Všetky vysvetlenia sú sprevádzané príkladmi a jednotlivé javy sú zdôraznené a vyznačené, takže študent rýchlo pochopí vysvetľovaný fenomén.

Môžeme povedať, že predkladaná učebnica ponúka súhrnný a predovšetkým praktický pohľad na španielsku fonetiku a fonológiu, a to v kontraste so slovenčinou, čo je veľkým pozitívom publikácie. Je vedecky kvalitným materiálom, ktorý je doplnený mnohými výpovednými ilustráciami a tabuľkami. Pozitívne hodnotíme tiež prehľadnú artikulačno-akustickú charakteristiku jednotlivých segmentov. Ide o odborne hodnotnú a jedinečnú publikáciu, ktorá poslúži nielen študentom hispanistiky, ale aj vyučujúcim, ktorí sa venujú španielskej fonetike a fonológii na vysokých školách.

Úroveň práce Mgr. Silvie Vertanovej, PhD. je v súlade s požiadavkami, ktoré sú kladené na vedeckého pracovníka a odborného asistenta, ktorý prednáša na vysokej škole. Osobná perspektíva, snaha identifikovať, opísať a interpretovať foneticko-fonologické javy predstavujú zaujímavé riešenia, ako systematizovať doterajšie poznatky o španielskej fonetike a fonológii a autorkin osobný postoj. Týmto spôsobom si uvedomujeme autorkinu teoretickú pripravenosť, bohaté vedomosti, tak synchronne ako aj diachronne súvisiace s riešenými otázkami.

Jazyk, ktorý autorka v práci používa, je vysoko odborný a jasný. Doktorka Vertanová ovláda vedecký jazyk a explikatívny metajazyk s ľahkosťou príznačnou pre vedecky skúsených pracovníkov. Chceli by sme zdôrazniť presné a predovšetkým zrozumiteľné vyjadrovanie bez toho, aby sa znížila odborná úroveň práce. Štýl je jednoduchý, špecifický pre výskumné práce, ku ktorým sa pristupuje zodpovedne a profesionálne.

Svojimi vedeckými a učiteľskými aktivitami sa Mgr. Silvia Vertanová, PhD. významne zaslúžila o postavenie a štúdium španielčiny na Slovensku.

Na základe vyššie uvedeného a na základe odbornej kvality práce odporúčame autorke Mgr. Silvii Vertanovej, PhD. udeliť vedecko-pedagogický titul docent.

doc. Mgr. Mária Spišiaková, PhD.

V Bratislave, 24.4. 2020

